

Očkování proti COVID-19 v českých médiích

1. 12. 2020 – 31. 3. 2021

T A
Č R

FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova

MUNI
MED

Institut
biostatistiky
a analýz

newton media

Shrnutí (1)

- Analýza mapuje publicitu tématu očkování proti viru COVID-19 a pěti vybraných očkovacích látek: Pfizer/BioNTech, AstraZeneca, Moderna, Johnson&Johnson a Sputnik V. Analýza sleduje období od začátku prosince 2020, kdy se začalo reálně hovořit o zahájení očkování českých občanů proti COVID-19, do konce března 2021. Z médií monitorovaných společností Newton Media byla do analýzy zahrnuta ta, která mají celostátní zaměření.
- Během čtyř sledovaných měsíců bylo v tištěných, online i audiovizuálních médiích s celostátním zaměřením zachyceno celkem téměř 55 tisíc příspěvků, které se nějakým způsobem týkaly tématu očkování proti COVID-19. Mezi prosincem 2020 a prvními třemi měsíci roku 2021 byl zaznamenán více než trojnásobný nárůst průměrného měsíčního počtu referencí o tomto tématu. Také publicita sledovaných vakcín, která tvořila víc než třetinu (36 %) celkové medializace očkování, vytrvale rostla. Zatímco v prosinci se zmínky o nich objevily v necelých dvou tisících příspěvcích, v lednu a v únoru to bylo už přes 5 tisíc a v březnu téměř 7 tisíc příspěvků.
- Na společné publicitě se pět vybraných značek vakcín podílelo velmi odlišnou měrou. Nejčastěji zmiňovanou značkou byl Pfizer/BioNTech, jehož více než 12 tisíc zmínek znamenalo podíl přesahující jednu třetinu. Čtvrtinu zmínek obsáhla AstraZeneca, pětinu Moderna. Naopak nejmenšího podílu zmínek dosáhly vakcíny Sputnik V (15 %) a Johnson&Johnson (6 %).
- Tonalitu zmínek o vakcínách jsme posuzovali s ohledem na jejich medicínské kvality – spolehlivost, bezpečnost, možné nežádoucí účinky, možnosti uchovávání a aplikace apod. Stranou hodnocení jsme ponechali především politické souvislosti vakcinace, např. zmínky o vakcínách coby nástroji mocenského boje mezi státy a jejich politickými frakcemi.
- Podíly kladných zmínek o jednotlivých značkách vakcín byly překvapivě vyrovnané. Pohybovaly se od 4 procent (AstraZeneca), přes 7 procent (Pfizer, Moderna, Sputnik), až po 9 procent (Johnson&Johnson). Posledně jmenované značce přinesl větší podíl kladných referencí především fakt, že se jedná o vakcínu, která je aplikována pouze v jedné dávce. Dalšími důvody kladného hodnocení vakcín byly například vysoká účinnost, absence konzervačních látek, snadná úprava pro další mutace (Pfizer, Moderna), preference ze strany zájemců o očkování (Pfizer) nebo nízká pořizovací cena (Sputnik V, Astra).

Shrnutí (2)

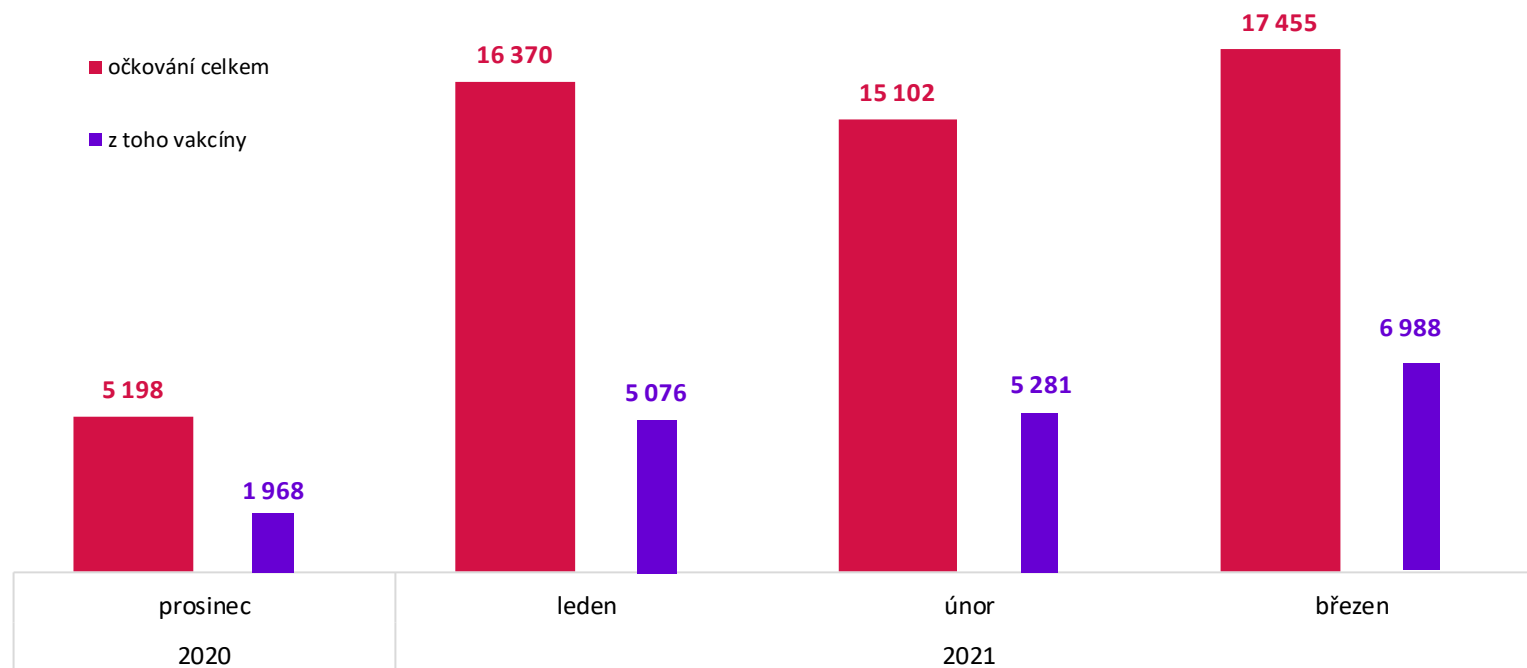

- Největší podíl a počet negativních a zároveň i ambivalentních, tj. nejednoznačných zmínek zaznamenala v našem srovnání vakcína AstraZeneca. Právě tato vakcína byla nejčastěji podezírána z vážných nežádoucích účinků a byla proto některými zeměmi vyřazována z distribuce nebo bylo omezováno její používání. Mezi konkrétní nežádoucí účinky vakcín, o nichž média informovala, byla nejčastější tvorba krevních sraženin (Astra). Zmínky o nežádoucích účincích se však objevovaly v menší míře u všech vakcín, a to i takových, které měly podobu vědecky nepodložených tvrzení či přímo dezinformací – hrozí po nich mrtvice, obrna, neplodnost, ženám po nich naroste knírek, promění se v krokodýla apod. Do této kategorie patřila také informace o úmrtí seniorů v Norsku krátce po očkování, kterou některé dezinformační weby interpretovaly jako jeho přímý důsledek (např. „To je hrůza! “23 mrtvých po podání vakcíny proti COVID!“, czechfreepress.cz, 15.1.2021).
- Ruská vakcína Sputnik V se z medicínského hlediska setkala v českých médiích s poměrně nezaujatým hodnocením, byly vyzdvihovány její kladné stránky (především vysoká účinnost až 92 % podle odborného časopisu The Lancet), ale také zmiňovány problematické aspekty (především absence klinických testů a neschválení Evropskou lékovou agenturou). Četnou pozitivní publicitu vakcíně Sputnik V vytvářely české dezinformační weby v čele s cz.sputniknews.com (82 kladných zmínek), pravdive.eu (24), parlamentnilisty.cz (19) atd.
- Ze skupin médií, které v naší analýze samostatně sledujeme, měly největší váhu celostátní deníky, a to jak podle počtu příspěvků (téměř 5,5 tisíce) a jejich podílu na celkové publicitě v těchto skupinách (42 %), tak i z pohledu mediálního dopadu (17,7 tisíc GRP bodů). Dezinformační weby byly třetí nejaktivnější skupinou v informování o vakcínách proti COVID-19, když jen těsně počtem příspěvků zaostaly za veřejnoprávními médii. Podíl obou těchto skupin na celkové publicitě činil shodných 14 procent. Články o vakcínách na dezinformačních webech dosáhly v parametru mediálního dopadu hodnoty 1 484 GRP bodů, což znamená, že každý obyvatel ČR starší 15 let mohl během sledovaného období přechíst v průměru 15 takových článků.

Podíl vakcín na publicitě očkování

Vývoj medializace očkování

Zmínky o vakcínách

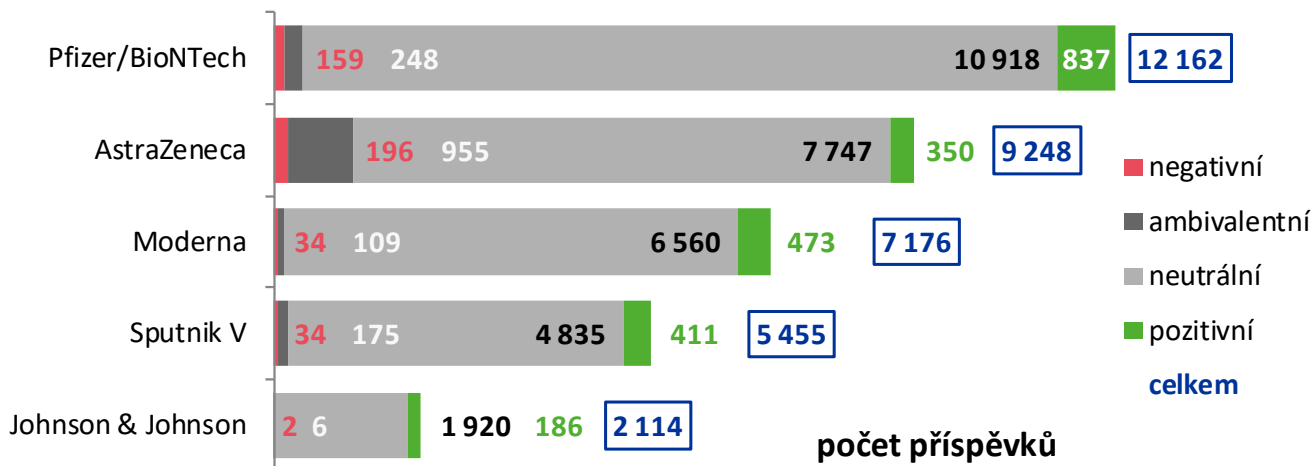

Grafy znázorňují celkovou medializaci tématu očkování proti COVID-19, včetně jejího vývoje, v průběhu sledovaného období. Modrou barvou je odlišena ta část příspěvků, ve které byla zmíněna alespoň jedna z pěti sledovaných značek vakcín (Pfizer/BioNTech, AstraZeneca, Moderna, Johnson&Johnson, Sputnik V).

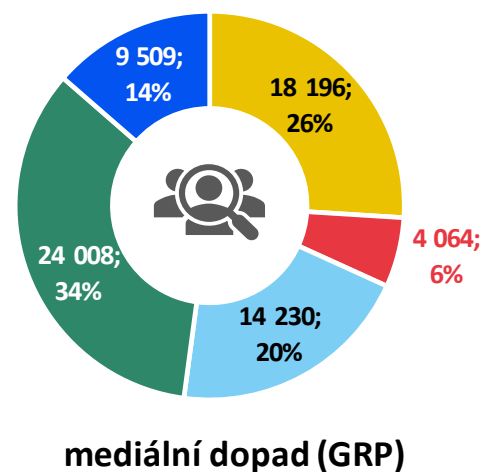
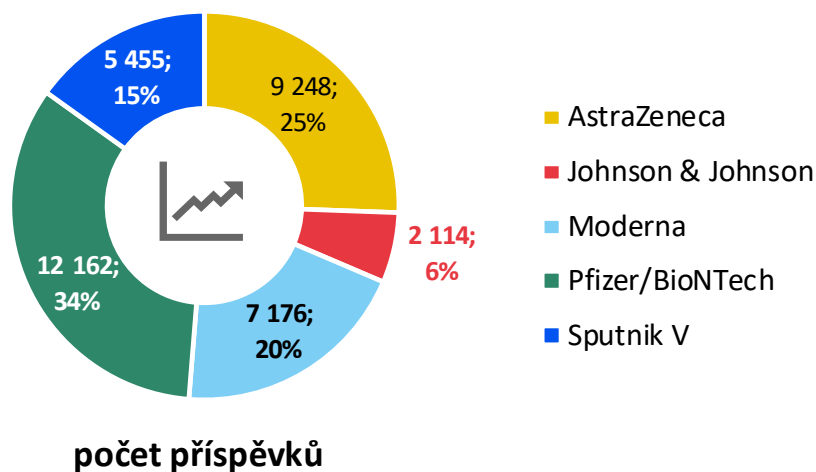
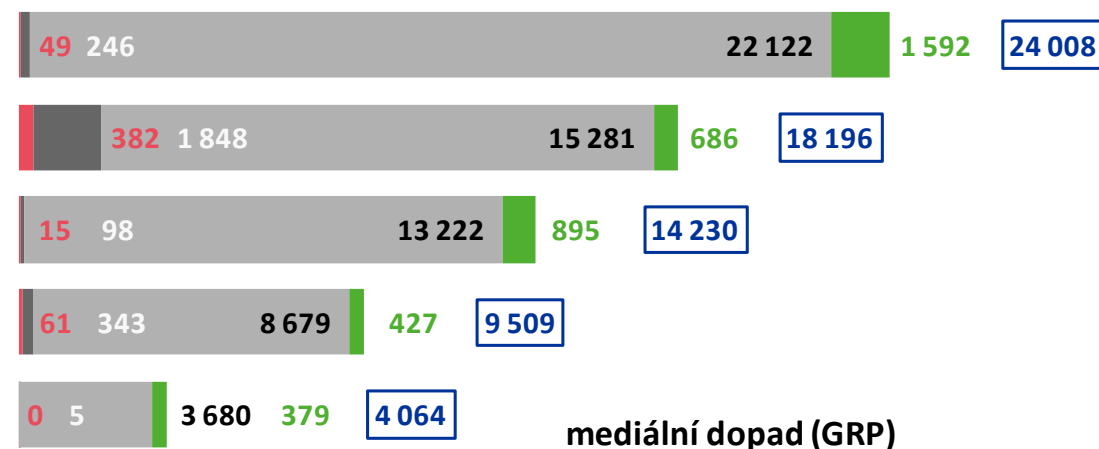
Vakcíny a jejich prezentace v médiích

Počet příspěvků a jejich zabarvení

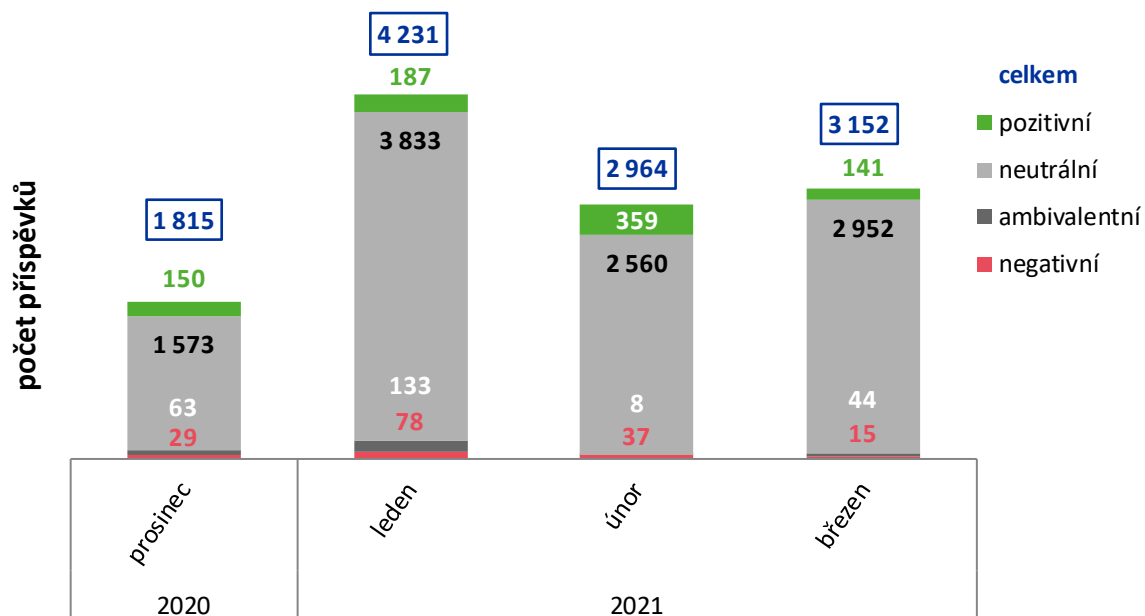

Mediální dopad

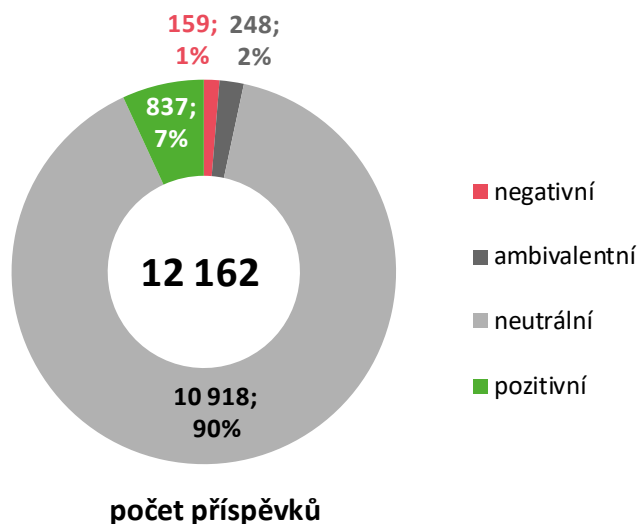

Pfizer/BioNTech

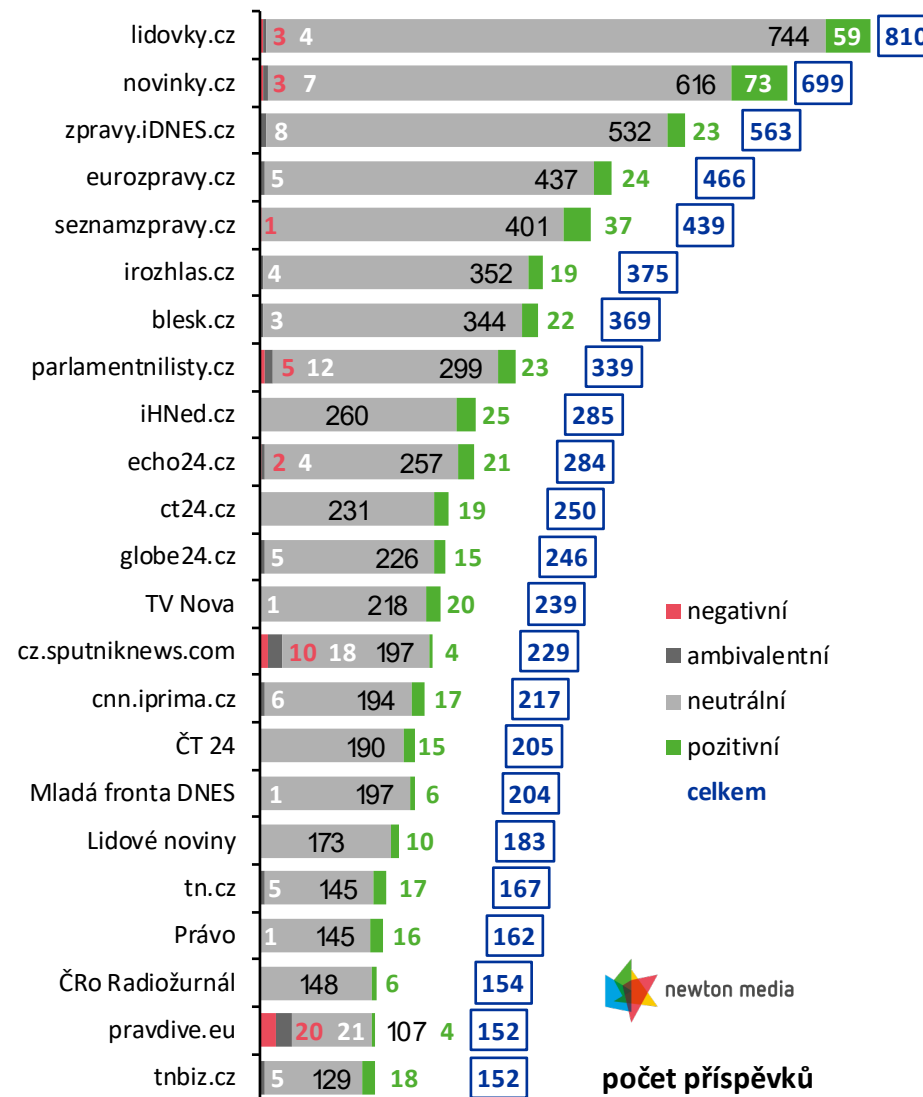
Vývoj medializace

Tonalita

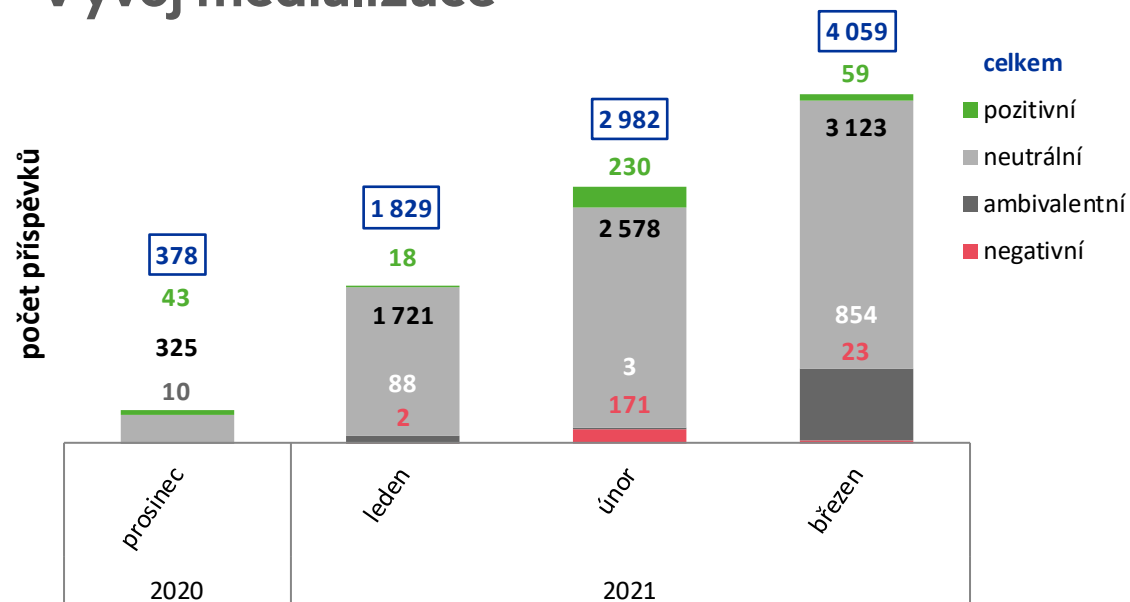

TOP média

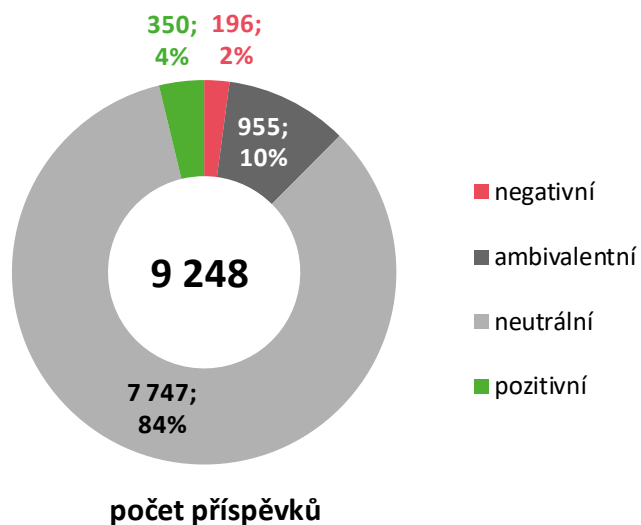

počet příspěvků

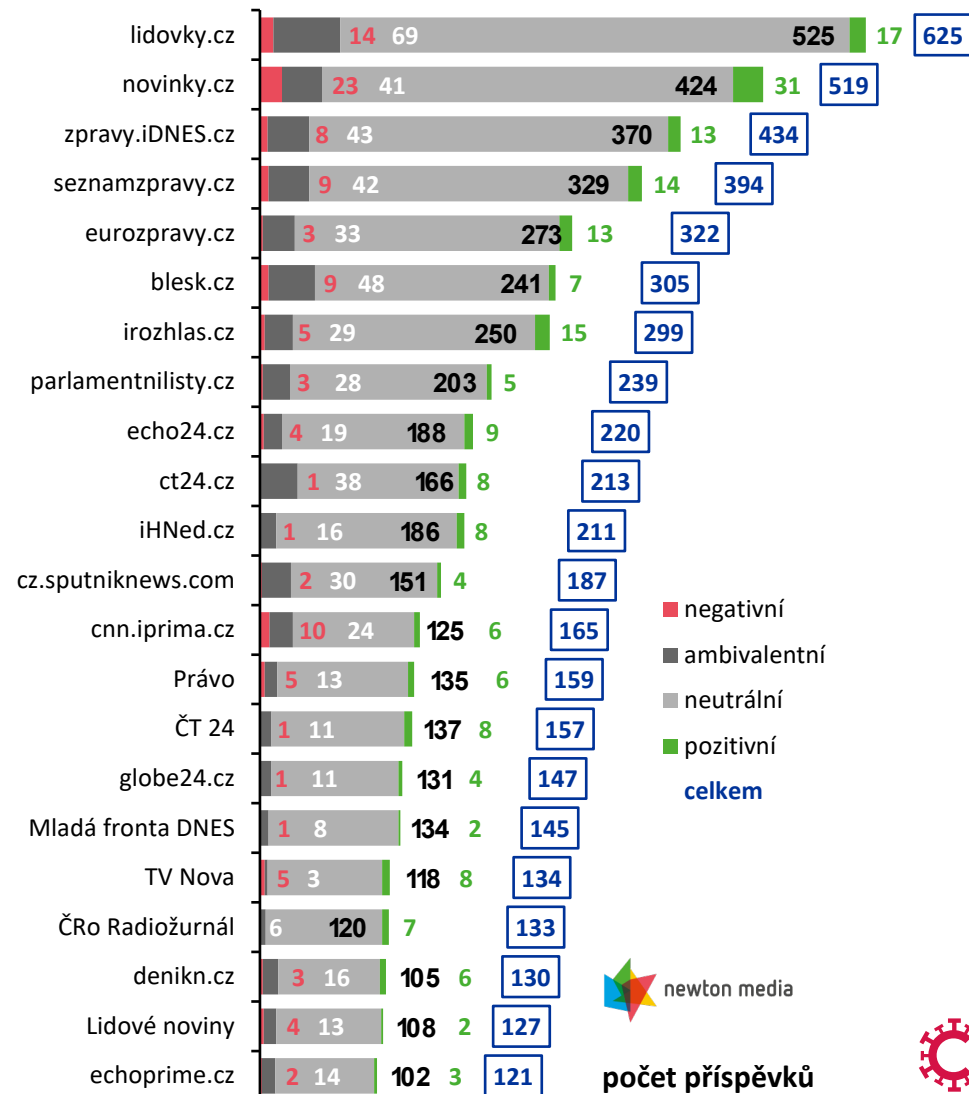
Vývoj medializace

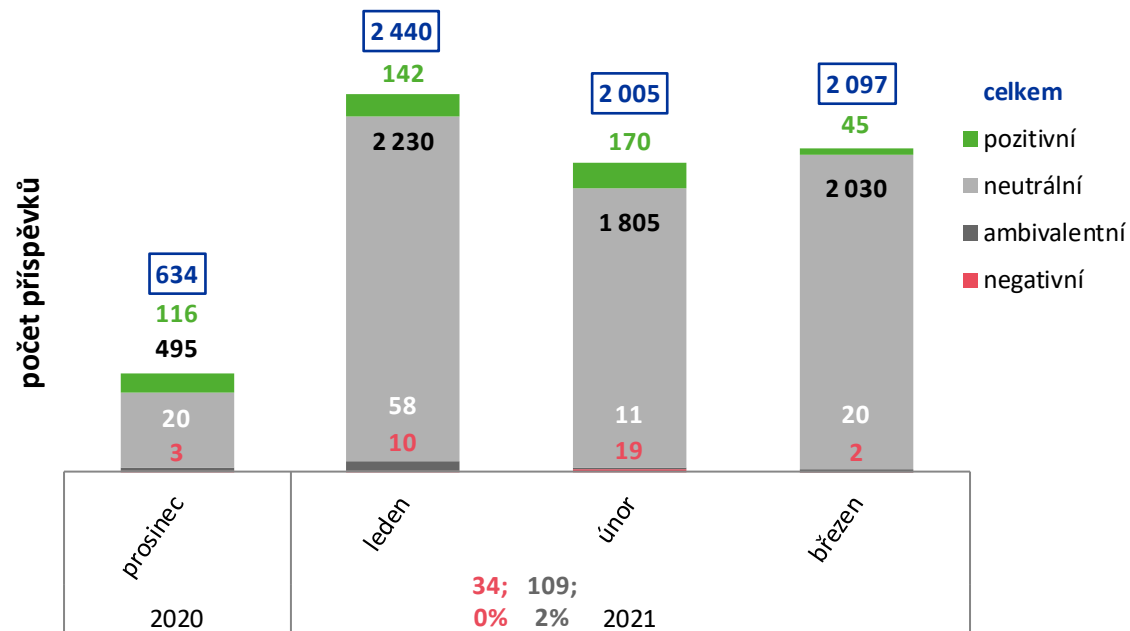
Tonalita

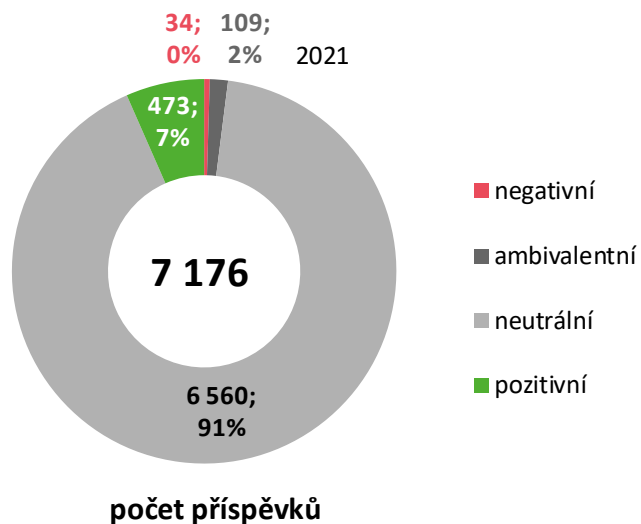
TOP média

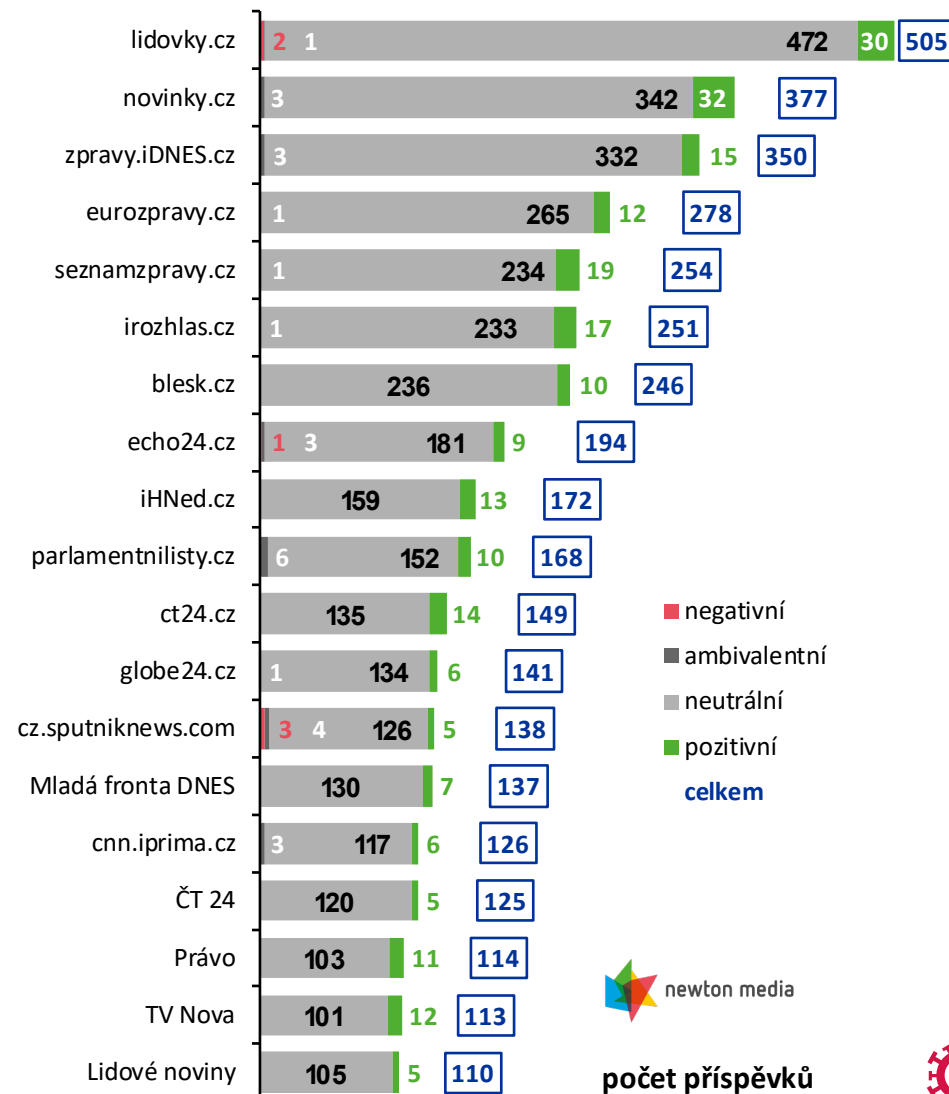
Vývoj medializace

Tonalita

TOP média

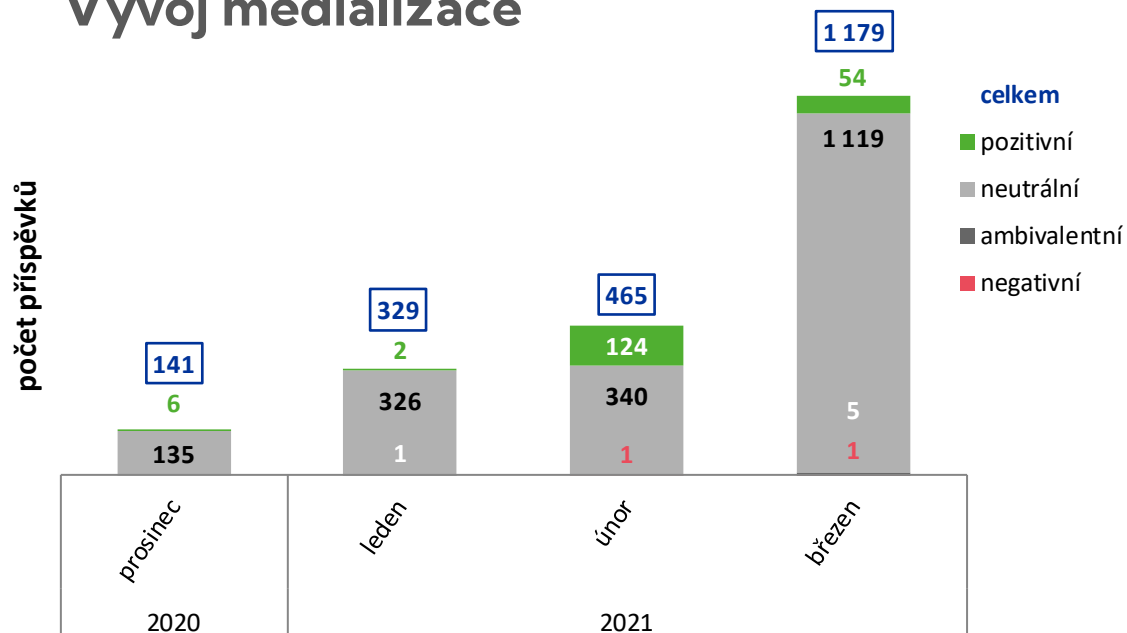

počet příspěvků

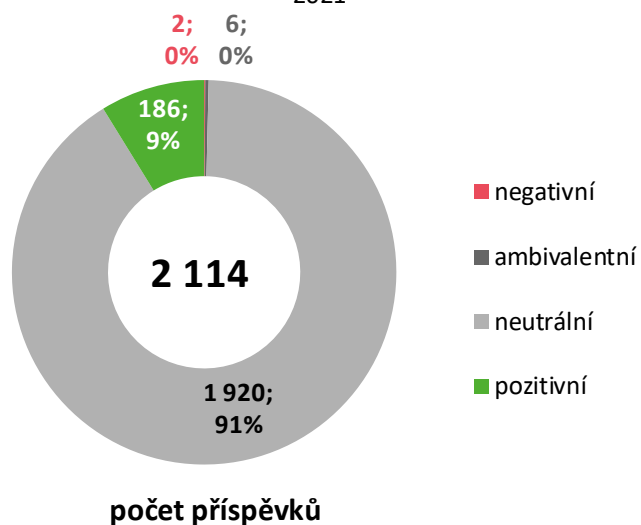
Johnson & Johnson

Johnson & Johnson

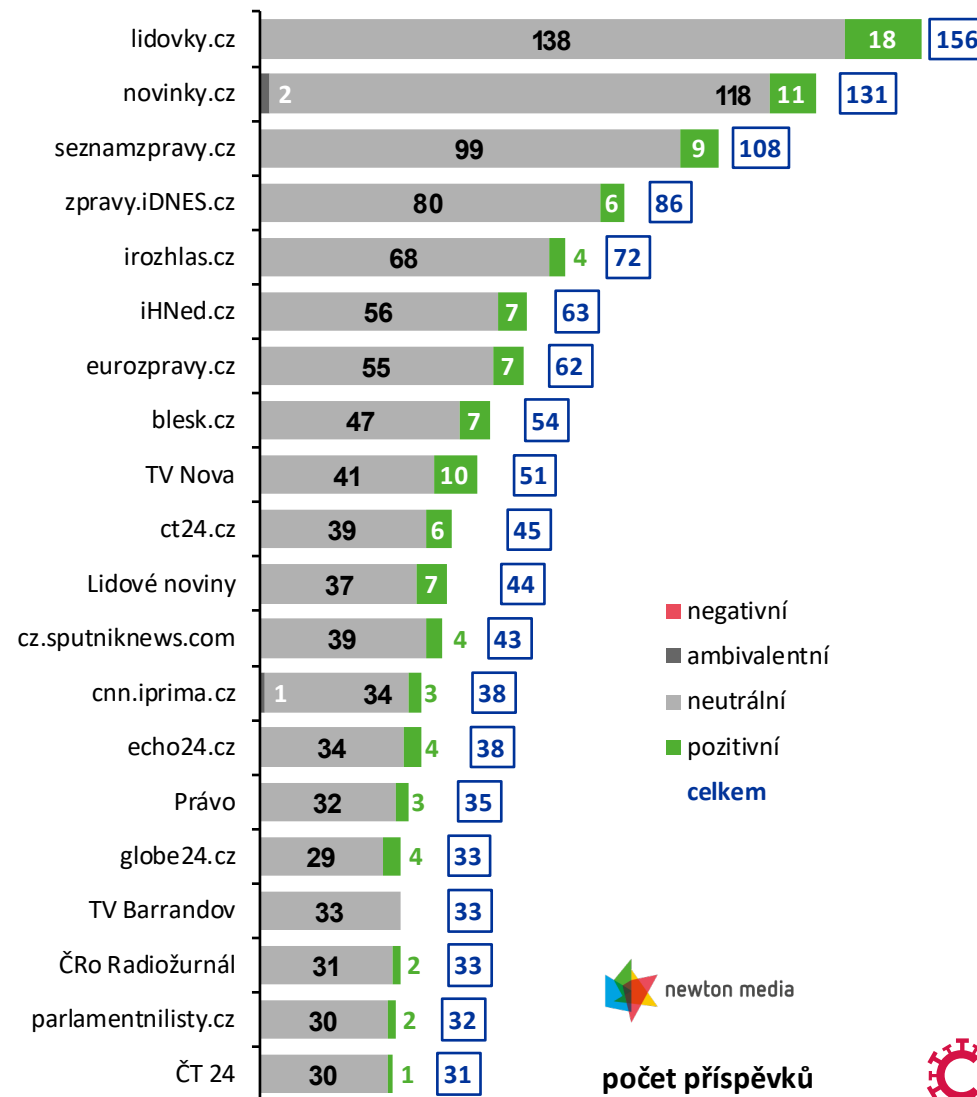
Vývoj medializace

Tonalita

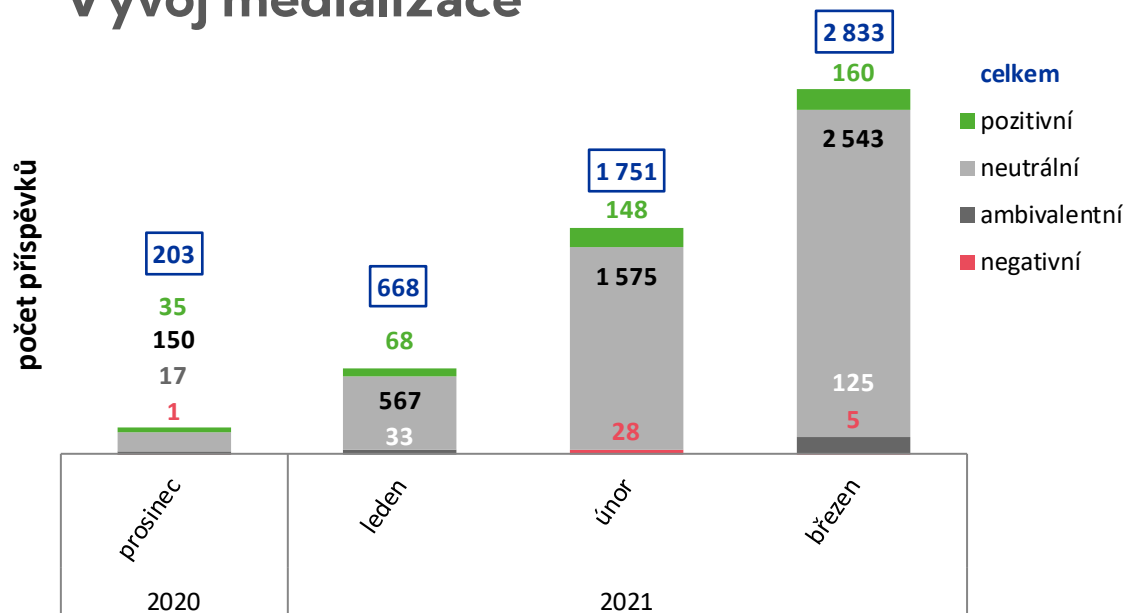

TOP média

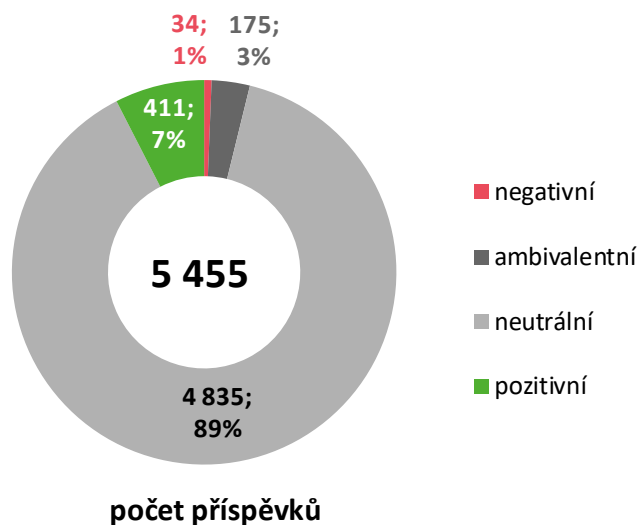

počet příspěvků

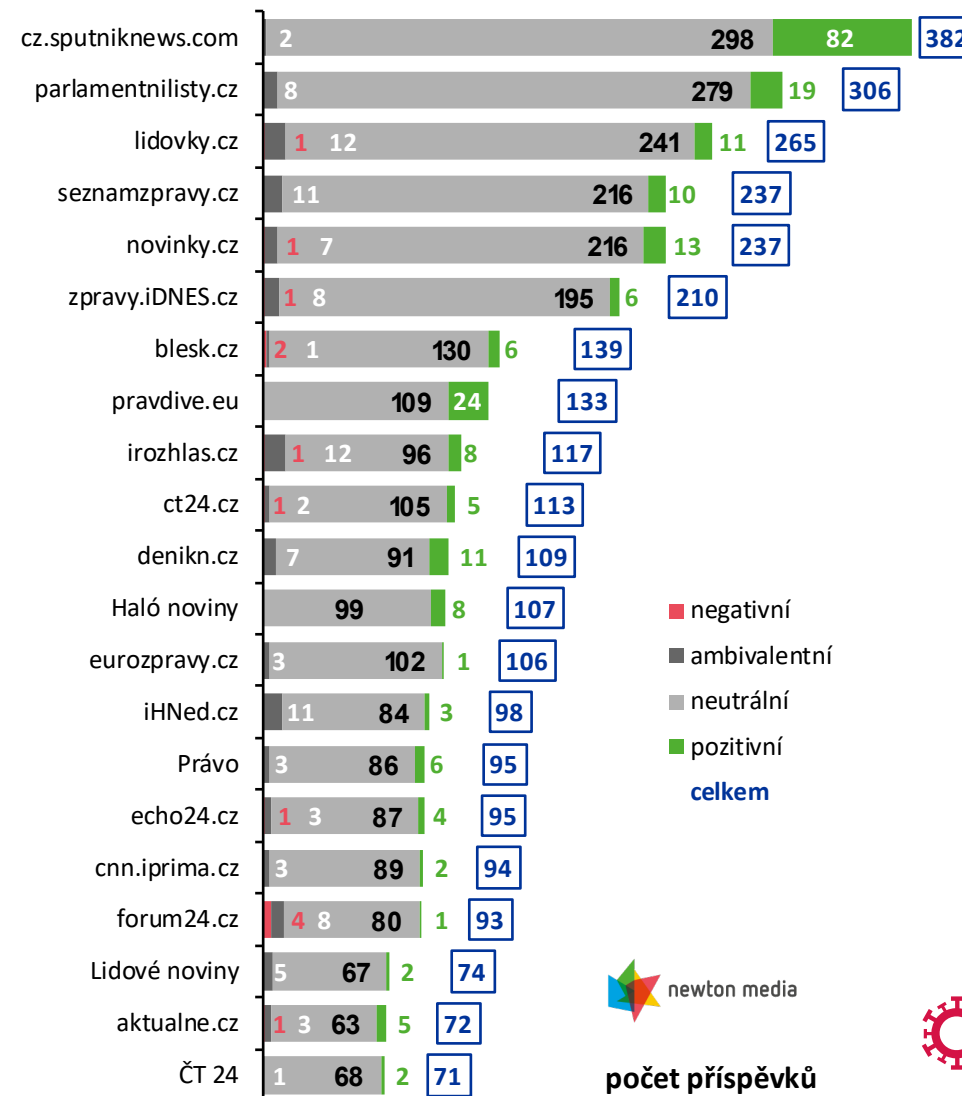
Vývoj medializace

Tonalita

TOP média

počet příspěvků

Rozdělení vakcín do skupin médií

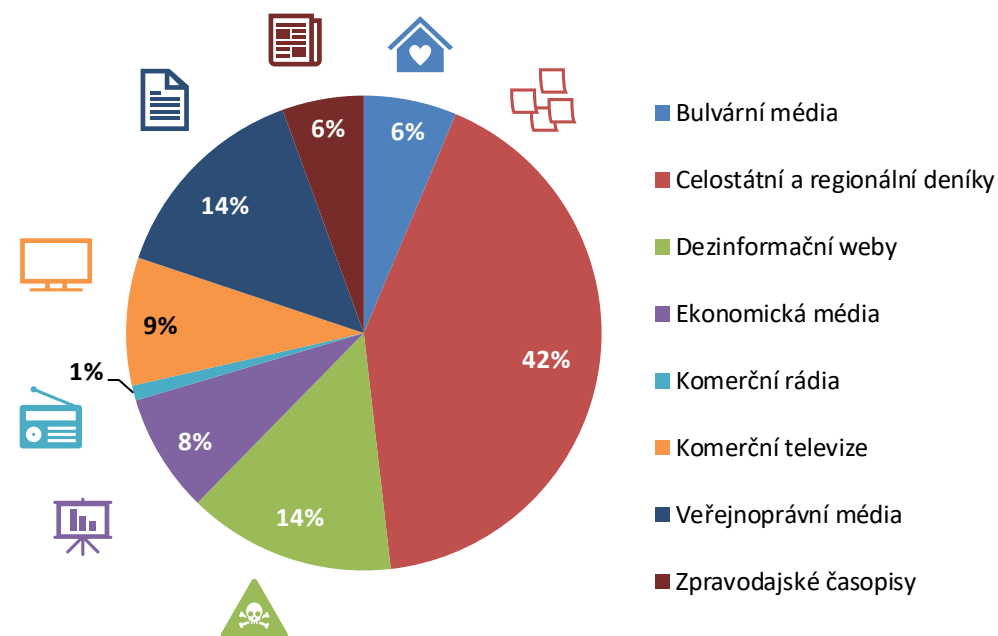

Počet

Mediální dopad (GRP)

5 495	17 730		Celostátní deníky
1 878	3 066		Veřejnoprávní média
1 856	1 484		Dezinformační weby
1 142	2 498		Komerční televize
1 062	1 286		Ekonomická média
830	6 366		Bulvární média
729	701		Zpravodajské časopisy
134	145		Komerční rádia
13 126	33 276		CELKEM

Ukázky výstupů

ct24.cz, 26.1.2021

Covidová vakcína Moderna funguje podle testů i proti variantám, které se objevily v Anglii a Jižní Africe

26. 1. 2021

Americká biotechnologická společnost Moderna [oznámila](#), že její vakcína proti covidu-19 podle laboratorních testů spouští odezvu imunitního systému i v případě infekce nakažlivějšími mutacemi koronaviru, které se poprvé objevily v Británii a v Jihoafrické republice. Firma však přesto zahájí dvě nové studie kvůli zjištění, že protilátky, které si naočkovaný jedinec po vakcinaci vytvoří, méně zabírají proti variantě SARS-CoV-2 objevené v JAR, napsal list The Washington Post.

To je hrůza! "23 mrtvých po podání vakcíny proti COVID!"

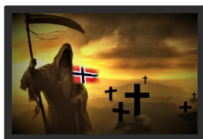
Hodnocení uživatelů: ★★★★★ / 7
Nejhorší ○○○○○ Nejlepší ● | Hodnotit

ZE SVĚTA / EVROPA | 15. LEDEN 2021 | ARFA |
[To se ne dá](#) [3 komentáře](#) [Tisk](#) [Tisk](#)

To je hrůza! "23 mrtvých po podání vakcíny proti COVID!", hlásí Norsko jako první země Evropské unie. Stejnou vakcínu se očkuje i v České republice... Kolik mrtvých již u nás – a na co umírají?

Po podání vakcíny Pfizer / BioNTech proti COVID-19 zemřelo v Norsku za několik dní nejméně 23 lidí. Ve všech případech jde o osoby starší 80 let. Norsko je jednou z prvních zemí, které začaly očkovat občany (před koncem loňského roku), podléhá domovy pro seniory.

Mnozí norskými občany, kteří se nechali očkovat vakcínou firmy Pfizer, 23 zemřelo. 13 úmrtí je zatím jednoznačně spojeno s vážnými vedlejšími účinky vakcinace. Vakcinace osob důchodového věku již začala také v České republice, a to přibližně před týdnem. Zatím ji provádějí obrovské organizační problémy a nezájem. Očkovaných přitom bylo podle odhadů za dva dny necelých 100 tisíc, ale je to jen odhad, protože ne všechny centrální registry fungují.

blesk.cz, 28.3.2021

AstraZeneca: Z hrdiny zloduchem. Nakupili chybu za chybou, míní vědec. Co se nepovedlo?

PŘEDCHOZÍ

úvod 1 2 3 4 5 6 více

DALŠÍ

Autor: sova,ČTK - 28. 3. 2021 • 05:30

Sdílejte: [f](#) [t](#) [w](#)

czechfreepress.cz, 15.1.2021

iDnes.cz, 11.12.2020

Američtí poradci doporučují vakcínu Pfizer, výhody prý převažují nad riziky

11. prosince 2020 7:22

[f](#) [t](#) [w](#) [p](#)

Výbor externích poradců amerického Úřadu pro kontrolu potravin a léčiv FDA včera doporučil, aby úřad schválil k nouzovému použití v USA vakcínu proti covidu-19, kterou vyvinula americká společnost Pfizer ve spolupráci s německou firmou BioNTech.

Ilustrační snímek | foto: Reuters

Výbor se vyslovil pro nouzové použití vakcíny v poměru hlasů sedmáct ku čtyřem. Jeden člen panelu se zdržel. Podle usnesení převažují známé výhody očkovací látky nad možnými riziky, informovala agentura Reuters.

Stanovisko externích poradců není pro FDA závazné. Zda úřad nouzové používání vakcíny schválí, bude známo v nadcházejících dnech.

Británie jako první schválila použití covidové vakcíny Pfizer

Podle agentury AP se očekává, že FDA mimořádně použije covidové vakcíny firm Pfizer a BioNTech. Úřad se totiž většinou řídí doporučením odborného panelu. Očkovat by se mohli začít lidé starší 16 let během

echo24.cz, 12.3.2021

Stačí jedna dávka. Jak funguje a jak účinná je vakcína od Johnson & Johnson

NOVĚ SCHVÁLENÁ VAKCÍNA

První dávky vakcíny od firmy Johnson & Johnson by měly do Česka přijít kolem poloviny nebo počátkem druhé poloviny dubna. Foto: Shutterstock

cz.sputniknews.com, 9.2.2021

V Íránu prohlásili, že Sputnik V je jednou z nejúčinnějších vakcín na světě

21:47 09.02.2021

© REUTERS / West Asia News Agency / Majid Asgaripour

Sledujte nás na [Google News](#)

Ruská vakcína Sputnik V, kterou íránské úřady zahájily očkovací kampaň, je účinná, prohlásil oficiální mluvčí štábu pro boj proti covidu-19 v zemi Alireza Raisi.

Sputnik V je jednou z nejúčinnějších, spolehlivých a renomovaných vakcín, které jsou k dispozici. Mohu s jistotou říci, že jde o jednu ze tří vakcín na světě z hlediska účinnosti," řekl Raisi v pořadu televizního kanálu IRINN.

 COVID-19
INFOMORE.CZ

Metodika

Cíl analýzy

Cílem analýzy je vyhodnotit četnost výskytu zmínek o očkování proti COVID-19 a o vybraných očkovacích látkách v českých médiích v období od 1.12.2020 do 31.3.2021, a to s přihlédnutím k časovému vývoji jejich výskytu, k jejich vzájemné proporci v celkové publicitě a zastoupení v různých skupinách médií.

Výběr příspěvků

Analýza využívá příspěvky ze sledovaného období zachycené v mediálním archivu Newton Media. Příspěvky pocházejí ze všech skupin médií s výjimkou regionálních titulů a agenturního zpravodajství. Příspěvky byly vybrány na základě klíčových slov týkajících se očkování/vakcinace a vakcín proti COVID-19, přičemž byly vyhledávány i názvy pěti vybraných značek vakcín, konkrétně Pfizer/BioNTech, AstraZeneca, Moderna, Johnson&Johnson a Sputnik V.

Skupiny médií

Analýza zachycuje publicitu tématu v osmi prioritních skupinách médií – viz [slide 11](#), zbytek tvoří skupina ostatních médií (není v analýze zobrazena). Zařazení médií do skupiny Dezinformační weby se opírá o neustále doplňovaný a aktualizovaný seznam těchto webů na české Wikipedii: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_dezinformačních_a_proruských_webů).

Vlastní analýza

Příspěvky byly analyzovány metodou kvantitativně – kvalitativní analýzy. To znamená, že byla zkoumána jejich relevance vůči sledovanému tématu na základě výše zmíněných klíčových slov. Ke kvantitativnímu vyhodnocení příspěvků byla rovněž využita metadata, např. datum vydání příspěvku, titul, v němž byl příspěvek publikován, příslušnost ke skupině médií apod. Kvalitativní vyhodnocení se opírá o zjištění tonality, tj. vyznění příspěvků vůči dané vakcíně. Předmětem zkoumání bylo hodnocení těch vlastností vakcín, které jsou důležité z medicínského hlediska, jako je bezpečnost, spolehlivost, účinnost, způsob uchovávání a aplikace a podobně.

Tonalita byla vyhodnocována na následující škále:

- **Pozitivní** – vakcína má příznivé vlastnosti proti COVID-19 – je bezpečná, spolehlivě chrání před nákazou, snadno se uchovává a aplikuje, nemá závažné nežádoucí účinky apod.
- **Neutrální** – příspěvek o vakcíně informuje neutrálním, nehodnotícím způsobem
- **Negativní** – vakcína není zcela bezpečná, její účinnost proti viru COVID-19 není spolehlivě dokázána, nemá příslušné testy a osvědčení, může mít vážné nežádoucí účinky apod.
- **Ambivalentní** – příspěvek zmiňuje jak pozitivní tak negativní vlastnosti vakcíny, příspěvek hodnotí vakcínu nejednoznačně

Mediální dopad

Tento parametr má za cíl lépe než absolutní počty příspěvků prezentovat skutečný mediální obraz sledovaného subjektu tak, jak se dostává k nejširší skupině čtenářů (posluchačů, diváků) médií. Mediální dopad vyjadřuje míru zásahu příspěvku mezi čtenáři (posluchači, diváky) a vychází z „průměrného“ oslovení procentuálního podílu populace starší 15 let, kterou v ČR tvoří 9 milionu obyvatel. Jedno procento oslovené populace znamená jeden GRP bod. Vychází z pravidelně aktualizovaných údajů o čtenosti a sledovanosti médií.

Kontakt

Tým mediálních analýz

Newton Media, a.s.
Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4

T: +420 724 345 324

E: vera.carna@newtonmedia.cz